

قلمرو زبانی

سوال ۱

در کدام گزینه‌ها معنای واژه‌ها درست آمده است؟

(۱) بوم (سرزمین)، قدس (مبارک)

(۲) اجل (مرگ)، بیداد (ظلم)

سوال ۲

مترادف واژه‌های زیر را از متن درس بیابید.

آشفتنگی () تخت پادشاهی ()

گران‌مایه‌تر () خجسته ()

جغد () آغوش ()

سوال ۳

معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت ()

ب) دولت آن است و سعادت که تو را یافته‌ام ()

ب) شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن ()

سوال ۴

با توجه به معنا املائی درست را انتخاب کنید و زیر آن خط بکشید.

بوق (سور - صور) سرشت (نع - طبع)

طلب کرده (خواستہ - خاسه) ماتم (عرا - عدا)

سوال ۵

از میان گروه کلمات زیر، ترکیب‌های وصفی و اضافی را جدا کنید و

در جدول قرار دهید.

«بارگاه قدس - ذرات عالم - رستخیز عظیم - رونق زمان -

عرش شیران - طالع مسعود - رستخیز عام - محتشم کاشانی»

ترکیب وصفی	
ترکیب اضافی	

سوال ۶

جدول زیر را کامل کنید.

واژه	معنی	هم خانواده
اعظم		
ملال		
مفتخر		

سوال ۷

هر کلمه را مانند نمونه، به دو شیوه جمع ببندید.

کتاب - کتاب‌ها

کتاب - کُتُب

زمان - مَک

وَلَد - محنت

سوال ۸

درستی یا نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

الف) «دولت» در مصراع «بر دولت آشیان شما نیز بگذرد» به معنای «اقبال» است.

درست نادرست

ب) کلمات «سور» (جشن) و «صُور» (شکل‌ها) می‌توانند هم‌آوا باشند.

درست نادرست

ب) کلمات «نفخ، طالع و ماتم» به ترتیب با کلمات «دمیدن،

سرنوشت و سوگ» مترادف هستند.

درست نادرست

قلمرو ادبی

سوال ۹

دریابۀ ارتباط مفهومی درس «عرش شیران» و فصل ادبیات بایداری توضیح دهید.

قلمرو فکری

سوال ۱۵

مقصود شاعر از واژه‌های مشخص شده چیست؟

الف) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت

هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

ب) ای تو ره سپرده به چوپان گرگ طبع

این گرگی شبان شما نیز بگذرد

سوال ۱۶

معنی و مفهوم بیت‌های زیر را به نثر روان بنویسید

الف) چو داد عادلان به جهان در، بقا نکرد

بیداد ظالمان شما نیز بگذرد

ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن

تأثیر اختران شما نیز بگذرد

ب) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم

تا سختی کمان شما نیز بگذرد

سوال ۱۷

کدام گزینه با مفهوم حدیث «الدَّهْرُ يُؤْمَانُ يَوْمَ لَكَ وَ يَوْمَ عَلِيكَ»
مناسبت معنایی دارد؟

(۱) غم روزی مخور تا روز مانند
که خود روزی‌رسان روزی‌رساند

(۲) گوید این حدیث نظامی ز سوز دل
روزی مبارک است که روی تو دیده‌ام

(۳) به کس نداد توانایی این سپهر بلند
که از پیش‌اش نفرستاد ناتوانی را

(۴) جهان چیست؟ بگذر ز نیرنگ او
رهایی به جنگ آور از جنگ او

سوال ۱۰

قافیه و ردیف را در هر بیت مشخص کنید.

فدا بزل این چه شورش است که در خلق عالم است؟

بزل این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟

با هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد

هم رونق زمان شما نیز بگذرد

سوال ۱۱

در بیت زیر، تشبیه را بیابید و «مشته و مشته‌به» را مشخص کنید.

«وین بوم محنت لزی آن، تا کند خراب

بر دولت آشیان شما نیز بگذرد»

سوال ۱۲

بیت زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید.

«آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام

بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد»

سوال ۱۳

در هر بیت، «مجاز» را بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

الف) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من

هیچ کس می‌نپندم که به جای تو بود

ب) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت

تا چار، کاروان شما نیز بگذرد

سوال ۱۴

به کمک حافظه خود بیت‌های سوم و چهارم از شعر «باز این چه
شورش است» را بنویسید.